

Bezpečnost na dluh. Řecko dál zbrojí

Miloš Balabán

Ve víru evropské finanční a ekonomické krize se otázky obrany a bezpečnosti Evropy dostávají do pozadí. Na prvním místě jsou jiné priority, především záchrana eurozóny.

Před dvaceti lety, po studené válce, po ztrátě jasného nepřítele, si evropské země NATO a EU vybíraly mírovou dividendu umožňující snižovat vojenské rozpočty.

Dnes se scénář opakuje, vybírá se ovšem dividendu krizová. Vojenské rozpočty evropských zemí NATO klesly v posledních třech letech o 45 miliard dolarů, což se rovná ročnímu vojenskému rozpočtu Německa. Někteří ministři obrany evropských zemí se postupně stávají jakýmsi správci „konkursní podstaty“, tj. nefunkčních armád, které mají problémy zajistit provoz a odpovídajícím způsobem zaplatit profesionální vojáky. Tomu se přibližuje i ta česká.

Ekonomická krize se bezprostředně promítá i do fungování Aliance. Podobně jako Unie se proměňuje v „dvourychlostní“ seskupení, ve kterém rozhodují o účasti či neúčasti v operacích a aktivitách NATO kromě politické vůle především ekonomické možnosti jednotlivých států a jejich armád. To ukázala operace NATO v Libyi. Taková podoba Aliance ale ve svém důsledku znamená výrazné oslabení bezpečnostních záruk, včetně možného uplatnění známého článku 5 Washingtonské smlouvy o poskytnutí vzájemné pomoci.

Ekonomická krize, která vznikla především na Západě a která postihuje především jeho ekonomiku, je tak v současnosti pro něj primární bezpečnostní hrozbou. Ani USA, ani EU si zřejmě nebudou dále moci zajišťovat svůj geopolitický vliv a bezpečnostní zájmy na dluh. Nepochybně to ví i Čína s devizovými rezervami v objemu přes tři bilióny dolarů, která toho již využívá ve své zahraniční a bezpečnostní politice.

Paradoxně ale příliš velké problémy s financováním armády nepocítuje na pokraji bankrotu stojící Řecko. Jak uvedl německý list Die Zeit, v roce 2010 představovaly jeho zbrojní výdaje zhruba sedm miliard eur, což jsou tři procenta HDP – po Spojených státech nejvíce v NATO. Řecko také dále dováží zbraně. V roce 2010 to bylo např. 223 samohybných houfnic a jedna ponorka z Německa za 403 milióny eur, což přispělo k další „explozi“ řeckého dluhu.

A ve chvíli, kdy řecký parlament rozhodl v rozpočtu na rok 2012 snížit sociální dávky o dvě miliardy eur, mají vzrůst příspěvky do NATO o 50 procent na 60 miliónů eur a běžné výdaje ministerstva obrany o 200 miliónů na 1,3 miliardy eur, což je růst o 18,2 procenta.

Evropská komise v minulém roce doporučila Řecku snížení vojenských výdajů, ale dosud nebylo oznámeno nic konkrétního. Měla by tak ale učinit co nejdříve, v opačném případě to může přispět k dalším hlasům zpochybňujícím masivní finanční pomoc Řecku v zájmu záchrany eurozóny.

(Autor je bezpečnostní analytik)